

नेपाली चलचित्र दर्पणछायाँमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रणको अध्ययन

प्रमिला दाहाल

क्याम्पस क्रमाङ्क र शैक्षिक वर्ष : २४ (२०७०/०७१)

त्रि. वि.दर्ता नं. ९-१-९-९२७-२००७

दोस्रो वर्षको परीक्षा क्रमाङ्क: २१८०२२

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत शिक्षा

स्नातकोत्तर तह, नेपाली शिक्षा (नेपा.शि. ५९८)

पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधपत्र पेस गरेको मिति

वि.सं. २०७६।०३।१२

इ.सं. २७ जुलाई, २०१९

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

शिक्षाशास्त्र सङ्काय

जनता बहुमुखी क्याम्पस

इटहरी, सुनसरी

शोधपत्र भाइभा भएको मिति:

वि.सं. २०७६।०४।२३

इ.सं. ०८ अगस्त, २०१९

नेपाली चलचित्र दर्पणछायाँमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रणको अध्ययन

प्रमिला दाहाल

क्याम्पस क्रमाङ्क र शैक्षिक वर्ष : २४ (२०७०/०७१)

त्रि. वि.दर्ता नं. ९-१-९-९२७-२००७

दोस्रो वर्षको परीक्षा क्रमाङ्क: २१८०२२

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत शिक्षा

स्नातकोत्तर तह, नेपाली शिक्षा (नेपा.शि. ५९८)

पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधपत्र पेस गरेको मिति

वि.सं. २०७६।०३।१२

इ.सं. २७ जुलाई, २०१९

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

शिक्षाशास्त्र सङ्काय

जनता बहुमुखी क्याम्पस

इटहरी, सुनसरी

शोधपत्र भाइभा भएको मिति:

वि.सं. २०७६।०४।२३

इ.सं. ०८ अगस्त, २०१९

जनता बहुमुखी क्याम्पस

इटहरी, सुनसरी
स्थापना : २०४५

फोन नं. : ०२५-५८००६४
५८१३००

(त्रिभुवन विश्वविद्यालय र उ.मा.वि. परिषदबाट सम्बन्धन प्राप्त)

विज्ञान, व्यवस्थापन, मानविकी तथा शिक्षा शास्त्र सङ्काय

प.सं.
च.सं.

मिति २०७६/०३/१२

शोधनिर्देशकको सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय जनता बहुमुखी क्याम्पस नेपाली शिक्षा विभागअन्तर्गत एम. एड. दोस्रो वर्षकी विद्यार्थी **प्रमिला दाहालले** नेपा.शि. ५९८ पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत नेपाली चलचित्र दर्पणछायाँमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रणको अध्ययन शीर्षकको शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । प्रस्तुत शोधपत्र सम्बन्धित तहका निमित्त उपयुक्त भएकाले आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

वि.सं. २०७६ । ०३ । १२

इ.सं. २७ जुलाई, २०१९

(नवीनकुमार शर्मा)

शोधनिर्देशक

जनता बहुमुखी क्याम्पस

इटहरी, सुनसरी

नेपाली भाषाशिक्षा विभाग

कृतज्ञता ज्ञापन

अनुसन्धान एक जटिल र प्रज्ञिक कार्य हो । यसका लागि निरन्तरता र कठोर परिश्रमको आवश्यकता पर्दछ । प्रस्तुत नेपाली चलचित्र दर्पणछायाँमा कोडमिश्रणको अध्ययन शीर्षकको शोध त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय जनता बहुमुखी क्याम्पस नेपाली स्नातकोत्तर तहका पाठ्यांश ५९८ का आवश्यकता पूर्तिका लागि तयार पारिएको हो । यस क्रममा शोधको शीर्षक चयनदेखि सम्पूर्ण शोधकार्यमा निरन्तर निर्देशन र परामर्श दिनुहुने शोधनिर्देशक उपप्राध्यापक नवीनकुमार शर्माप्रति हृदयतः आभार प्रकट गर्दछु ।

यसै गरी कोडमिश्रणका सम्बन्धमा सुभाब दिनुहुने नेपाली भाषाशिक्षा विभागका विभागीय प्रमुख सहप्राध्यापक मदनराज बराल र आदरणीय गुरु प्रा. डा. टङ्कप्रसाद न्यौपानेप्रति पनि कृतज्ञ छु । त्यसै गरी शोधसामग्री जुटाइदिने जनता बहुमुखी क्याम्पसका पुस्तकालय परिवारलाई पनि धन्यवाद दिन्छु । यस सन्दर्भमा मलाई सक्रिय सहयोग गर्ने सहपाठी मित्र खेम सुवेदी, सरोज कटवाल र निकेश घिमिरेलाई बिसन सकिदैन ।

अन्तमा शुद्धसँग शोधको टङ्कण गरिदिनुहुने सिटिसप, धरानका दाइ गणेश दाहाललाई धन्यवादसहित यो शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनसहित स्वीकृतिका लागि विभागसमक्ष प्रस्तुत गरेकी छु ।

शोधार्थी

प्रमिला दाहाल

वि.सं. २०७६।०३।१२

इ.सं. २७ जुलाई, २०१९

प्रतिबद्धता पत्र

म शोधार्थी प्रमिला दाहाल यो प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछु : प्रस्तुत शोधपत्र कतैवाट हुबहु नक्कल गरिएको छैन । यदि कहीं कतैवाट हुबहु नक्कल गरिएको प्रमाणित भए त्यसवाट आउने सबै खाले परिणामहरूको सामना गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु । कुनै स्रष्टाको सामग्री हुबहु सारेका स्थानमा गर्भे टिप्पणीको प्रयोग गरिएको छ । तसर्थ प्रस्तुत शोधपत्र नितान्त मौलिक छ ।

शोधार्थी

.....
प्रमिला दाहाल

वि.सं. २०७६ । ०३ । १२

इ.सं. २७ जुलाई, २०१९

शोधसार

प्रस्तुत शोधमा श्रवण घिमिरेद्वारा निर्मित 'दर्पणछाया चलचित्रमा रहेका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडमिश्रणको अध्ययन गरिएको छ । यसमा रहेका कोडहरूलाई भाषातत्वका आधारमा विश्लेषण गरी पद, पदावली, उपवाक्य र वाक्यका तहमा गरी जम्मा १७५ वटा कोड रहेका छन् । यसरी आएका कोडहरू पदका तहमा ९१ वटा, पदावलीका तहका ६४ वटा, उपवाक्यका तहमा (७) वटा वाक्यका तहमा १३ वटा कोडहरू रहेका छन् ।

यसरी भाषिक एकाइमा विभाजित भई आएका कोडहरूको आवृत्तिको अध्ययन विश्लेषण गर्दा जम्मा आवृत्ति ३७२ पटक रहेको छ, जसमा पदको आवृत्ति २६८ पटक, पदावलीको आवृत्ति ७५ पटक, उपवाक्यमा ७ र वाक्यमा २२ पटकसम्म आवृत्ति रहेको छ । यस बाहेक यस कृतिमा आएका कोडहरूलाई बोधगम्यताका आधारमा विश्लेषण गरी ती आवृत्तिको समेत विश्लेषण गरिएको छ । यसमा नेपाली चलचित्रमा कोडमिश्रणका कारणहरू बारेमा केही दर्शकहरूको अभिमत पनि लिइएको छ । यस चलचित्रमा शब्द/पद, पदावली, उपवाक्य वाक्य जस्ता भाषिक तहहरूमा कोडमिश्रण भएको भएको छ । यस चलचित्रमा समग्र भाषिक तहमा १७५ वटा कोडमिश्रण भएको पाइन्छ, जसमा ९१ वटा शब्द/पदमा, ६४ वटा पदावलीमा ७ वटा, उपवाक्य १२ वटा वाक्यका तहमा रहेका छन् । यसमा रहेका अङ्ग्रेजी कोडहरू पद तहमा ५२ प्रतिशत, पदावलीका तहमा ३६.५८ प्रतिशत, उपवाक्यका तहमा ४ प्रतिशत र वाक्यका तहमा ७.४२ प्रतिशत कोडहरू रहेका छन् । यस चलचित्रमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोणहरूको आवृत्तिको अध्ययन गर्दा जम्मा आवृत्ति ३७२ पटक रहेको छ, जसमा २६८ पटक अर्थात् ७२.०४ प्रतिशत पदका तहमा, ७५ पटक अर्थात् ७२.०४ प्रतिशत पदावलीका तहमा, ७ पटक अर्थात् १.८९ प्रतिशत उपवाक्य र वाक्यका तहमा २२ पटक अर्थात् ५.९२ प्रतिशत रहेका छन् । यस चलचित्रमा रहेका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू कम्तिमा १ पटकदेखि बढीमा ४० पटकसम्मको आवृत्ति रहेको छ । जसमा १७५ वटा कोडमध्ये १७४ वटा कोडको आवृत्ति २ पटकदेखि ४० पटकसम्म छ भने १२९ वटा कोडहरू १ पटक मात्र आएका छन् । यस चलचित्रमा अङ्ग्रेजी कोडहरू बोधगम्यताका रूपमा केही लामा वाक्यहरू, कतै छोटटा वाक्यहरूको प्रयोगले गर्दा केही साधारण दर्शकका लागि केही जटिल रहेको देखिन्छ ।

विषय सूची

विषय	पृष्ठ
अध्याय - एक : अध्ययनको पृष्ठभूमि	१-५
१. परिचय	१
१.२ समस्या कथन	२
१.३ अध्ययनका उद्देश्यहरू	३
१.४ अध्ययनको औचित्य र महत्त्व	३
१.५ अध्ययनको परिसीमाङ्कन	४
१.६ पारिभाषिक शब्द	५
अध्याय - दुई : पूर्वकार्यको समीक्षा तथा धारणात्मक संरचना	६
२.१ पूर्वकार्यको समीक्षा	६
२.२ पूर्वकार्यको उपयोगिता/कार्यान्वयन	१०
२.३ सैद्धान्तिक/ धारणात्मक संरचना	११
२.३.१ ध्वनि	१२
२.३.२ पद	१२
२.३.३ पदावली	१३
२.३.४ उपवाक्य	१३
२.३.५ वाक्य	१३
२.३.६ सङ्कथन	१३
अध्याय - तीन : अध्ययनको प्रक्रिया/विधि	१४
३.१ अध्ययनको संरचना	१४
३.२ जनसङ्ख्या र नमुना	१४
३.३ नमुना छनोट प्रक्रिया	१४
३.४ तथ्याङ्क सङ्कलनका साधन	१४
३.४.१ प्राथमिक स्रोत	१४
३.४.२ द्वितीयक स्रोत	१५

३.५ तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया	१५
३.६ तथ्याङ्क विश्लेषण र व्याख्या	१५
अध्याय - चार : परिणाम र छलफल (व्याख्या विश्लेषण)	१६
४.१ 'दर्पणछाया' चलचित्रको परिचय	१६
४.२ दर्पणछाया चलचित्रमा भाषिक तहमा प्रयुक्त कोडमिश्रण	१८
४.३.१ प्रतिशत तहमा प्रयुक्त कोडमिश्रण	१८
४.३.२ पदावलीका तहमा रहेका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडमिश्रण	२२
४.३.३ उपवाक्य तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रण	२४
४.३.४ वाक्यका तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रण	२५
४.३.५ भाषिक तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रणको विश्लेषण	२६
४.५ भाषिक तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडहरूको आवृत्तिको विश्लेषण	२६
४.६ 'दर्पणछाया' चलचित्रमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रणको समग्र आवृत्ति विश्लेषण	२७
४.७ अङ्ग्रेजी भाषिक कोडमिश्रणका कारणबारे लेखक तथा पाठक धारणाको व्याख्या	२८
अध्याय - पाच : निष्कर्ष, सुझाव र उपयोगिता	३३
५.१ निष्कर्ष	३३
५.२ सुझावहरू	३४
५.३ उपयोगिता	३५
५.३.१ नीतिगत तह	३५
५.३.२ कार्यान्वयन तह	३५
५.३.३ आगामी अनुसन्धानका लागि शीर्षक	३६
सन्दर्भसूची	

तालिका सूची

शीर्षक	पृष्ठ
तालिका नं. १: पदका तहमा प्रयुक्त कोडहरू र तिनको आवृत्ति	१८
तालिका नं. २ : पदावलीका तहमा रहेका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडमिश्रण	२२
तालिका नं.३ : उपवाक्यका तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रण	२४
तालिका नं.४ : वाक्यका तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रण	२५
तालिका नं. ५ : चलचित्रको भाषिक तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रण	२६
तालिका नं. ६ : चलचित्रमा भाषिक तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडहरूको आवृत्ति विश्लेषण	२७
तालिका नं. ७ : चलचित्रमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडमिश्रणको समग्र आवृत्ति विश्लेषण	२७
तालिका नं. ८ : अङ्ग्रेजी भाषिक कोडमिश्रणका कारणबारे लेखक तथा पाठक धारणा	२८